

Eläkkeensaajien toimeentulo ja taloudellinen hyvinvointi vuonna 2020

TUTKIMUSSUUNNITELMA

Riittävä toimeentulo on yksi elämänlaadun keskeisistä osa-alueista ja sen turvaaminen on myös lakisääteisen eläketurvan perustehtävä. Eläkeläisten taloudellinen hyvinvointi on tärkeää paitsi eläkeläisten itsensä myös koko yhteiskunnan kannalta. Eläkeläiset muodostavat merkittävän ja kasvavan osan suomalaisesta väestöstä ja ovat siten tärkeä tulonsaaja- ja kuluttajaryhmä.

Eläkeläisten toimeentuloa seurataan säännöllisesti rekistereistä ja tilastoista saatavien tietojen avulla. Tämän lisäksi on tärkeää kysyä toimeentulosta myös suoraan eläkeläisiltä, sillä tietoa siitä, miten ihmiset kokevat taloudellisen tilanteensa, ei ole mahdollista saada rekistereistä. Monipuolista tietoa tarvitaan eläke- ja muun sosiaaliturvan kehittämisessä ja päätöksenteossa sekä tueksi aihepiiriä koskeviin keskusteluihin.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa kattavaa ja monipuolista tietoa eläkeläisten toimeentulokokemuksista. Keskeisiä näkökulmia ovat taloudellinen tyytyväisyys, tulojen riittävyys sekä toimeentulovaikeudet. Tutkimuksessa kysytään, miten tulot riittävät tavanomaisten menojen ja välttämättömyyskulutuksen, kuten asumisen, ruoan ja terveydenhoidon, kattamiseen. Toimeentulovaikeuksien kohdalla selvitetään, millaisin keinoin vaikeuksia ratkaistaan ja erityisesti mistä asioista on jouduttu luopumaan. Tutkimuksessa kysytään myös laajemmin eläkeläisten elämäntyytyväisyydestä ja siihen liittyvistä tekijöistä. Lisäksi tutkimuksessa on kysymyksiä rahankäytöstä parisuhteessa sekä eläkeläisten työssäkäynnistä.

Eläkeläisten taloudellista hyvinvointia tutkitaan erilaisten taustatekijöiden suhteen, sillä eläkeläisten toimeentulossa tiedetään olevan merkittäviä eroja paitsi tuloihin myös esimerkiksi yksinasumiseen, terveyteen, ikään ja sukupuoleen liittyen. Lisäksi tutkimuksessa kartoitetaan muun muassa eläkeläisten varallisuutta, velkaantuneisuutta, työssäkäyntiä sekä taloudellisen avun antamista ja tutkitaan näiden merkitystä toimeentulokokemuksiin ja elämäntyytyväisyyteen.

Tämä tutkimus on jatkoa Eläketurvakeskuksen vuonna 2017 toteuttamaan kyselyyn, jossa kartoitettiin 55–85-vuotiaiden eläkeläisten toimeentulokokemuksia ja elämäntyytyväisyyttä. Osa

tutkimuksen vastaajista on uusia ja osa jo vuoden 2017 kyselyyn osallistuneita. Tutkimus on ainutlaatuinen, sillä aiempia näin kattavia eläkeläisten toimeentulokokemuksiin keskittyviä tutkimuksia ei ole Suomessa tehty. Kysely, siihen liitetyt rekisteritiedot eläkkeistä ja ansioista sekä avovastaukset mahdollistavat toimeentulokokemusten entistä monipuolisemman tarkastelun.

Tutkimuksen tulokset julkaistaan Eläketurvakeskuksen julkaisusarjoissa sekä kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä lehdissä.

Lisätietoja tutkimuksesta antavat tutkijat:

Kati Ahonen (p. 029 411 2539, sähköposti kati.ahonen@etk.fi) ja

Liisa-Maria Palomäki (p. 029 411 2150, sähköposti liisa-maria.palomaki@etk.fi)